

UDKAST

Miljørapport over udkast til bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra offshore olie- og gasanlæg og om monitorering i havet omkring anlæggene

September 2022

Indholdsfortegnelse

0. Ikke-teknisk resumé	4
1. Indledning.....	5
2. Planens indhold, hovedformål og forbindelse med anden relevant lovgivning	5
2.1. Indhold.....	5
2.2. Nuværende regulering og hovedformål	6
2.3. Afgrænsning	10
2.4. Planens forhold til andre retsregler	11
2.4.1 OSPAR	11
2.4.2. Havstrategidirektivet.....	13
2.4.3. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet.....	14
2.4.4. VVM-direktivet	15
3. Nuværende natur- og miljøtilstand og nul-alternativ.....	15
3.1. Tilstand for åbne havområder	15
3.2. Nul-alternativ.....	16
4. Miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt af planen.....	17
4.1. Vand	17
4.2. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	17
5. Eksisterende miljøproblemer, som er relevante for planen.....	17
6. Internationale og nationale miljøbeskyttelsesmål	18
6.1. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet	18
6.2. Havstrategidirektivet.....	18
7. Planens sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet samt de påtænkte foranstaltninger til at undgå og begrænse negative effekter	19
7.1. Vand	19

7.2. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	19
8. Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioritering og valg.....	19
9. Overvågning.....	19

UDKAST

o. Ikke-teknisk resumé

Regler om gennemførelse af en strategisk miljøvurdering har ophæng i EU's miljøvurderingsdirektiv¹ og er implementeret i Danmark i miljøvurderingsloven². Miljøvurderingsdirektivet fastsætter, at planer og programmer omfattet af direktivet skal underkastes en miljøvurdering under udarbejdelsen, før de vedtages. Gennemførelse af en miljøvurdering har til formål at sikre tilstrækkeligt hensyn til miljøet og inddragelse af offentligheden.

Miljøministeriet sender bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra fra offshore olie- og gasanlæg (udledningsbekendtgørelsen) i offentlig høring. Miljø- og Fødevareministeriet har vurderet, at bekendtgørelsen er omfattet af kravet om miljøvurdering.

Nærværende miljørapport er udarbejdet med henblik på at fastlægge, beskrive og vurdere de mulige væsentlige virkninger på miljøet, som må forventes at kunne opstå som følge af planen. Ved *planen* forstås i denne sammenhæng udkast til ny bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra visse havanlæg, som er vurderet omfattet af miljøvurderingskravet.

Planen indeholder rammer for at meddele tilladelse til og fastsætte krav for udledning af stoffer og materialer fra offshore olie- og gasanlæg.

Planen er først og fremmest en kodificering af allerede gældende OSPAR-krav og anbefalinger, der allerede er implementeret i eksisterende tilladelser, og som nu kommer til at fremgå i planen (bekendtgørelsen). Herudover er der fastsat enkelte krav som går udover allerede gældende regler og OSPAR-krav/anbefalinger. I planen er alene medtaget en vurdering af de nye krav, der ikke for nuværende bliver indarbejdet i de udledningstilladelser Miljøstyrelsen meddeler til off-shore branchen i henhold til den eksisterende Bekendtgørelse nr. 394 af 17. juli 1984 om udledning i havet af stoffer og materialer fra visse havanlæg.

Samlet set vurderes planen ikke at føre til væsentlige ændringer i havmiljøets tilstand, eller at medføre væsentlig indvirkning på flora, fauna eller biologisk mangfoldighed. Det skyldes, at bekendtgørelsen i overvejende grad er en kodificering i bekendtgørelsesform, hvad der i forvejen gælder med det nuværende tilladelsesregime efter den tidligere bekendtgørelse, og hvor myndigheden skal sikre, at udledningen fra olie- og gasanlægget kan ske uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet forud for, at der meddeles udledningstilladelse.

Miljørapporten omfatter ikke alternativer, da planen er en videreførelse af gældende regler og praksis, samt kodificering af OSPAR krav og anbefalinger.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/42/EF af 27. juni 2011 om vurdering af bestemte planer og programmers indvirkning på miljøet.

² Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017.

1. Indledning

Regler om gennemførelse af en miljøvurdering har ophæng i EU's miljøvurderingsdirektiv³ og er implementeret i Danmark i miljøvurderingsloven⁴. Miljøvurderingsdirektivet fastsætter, at planer og programmer omfattet af direktivet skal underkastes en miljøvurdering under udarbejdelsen, før de vedtages. Gennemførelse af en miljøvurdering har til formål at sikre et tilstrækkeligt hensyn til miljøet og inddragelse af offentligheden.

Miljøministeriet sender bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra offshore olie- og gasanlæg og om monitorering i havet omkring anlæggene i offentlig høring.

Det følger af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, at myndigheden skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer, bl.a. hvor disse udarbejdes inden for industri og fastlægger rammerne for fremtidige tilladelser, der er nødvendige for driften af indvindingen af olie og gas, der er en aktivitet, der er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1. En bekendtgørelse kan anses som en plan eller et program efter miljøvurderingslovens regler.

Miljøministeriet har vurderet, at udledningsbekendtgørelsen er omfattet af kravet om miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1.

Miljøministeriet gennemfører derfor forud for udstedelsen af udledningsbekendtgørelsen en miljøvurdering. Miljøvurderingen skal indeholde en vurdering af, hvordan bekendtgørelsen kan indvirke på miljøet. Miljøvurderingen vil være baseret på den tilgængelige viden. Nærværende miljørapport er en del af denne miljøvurdering.

Der er med henvisning til miljøvurderingslovens § 11 i perioden fra den 28. februar 2020 til den 17. marts 2020 gennemført en høring af berørte myndigheder, jf. lovens § 32, stk. 1, om afgrænsning af miljørapportens indhold, hvor de berørte myndigheder er blevet hørt om, hvorvidt der er særlige oplysninger eller emner, der bør indgå i miljøvurderingen. Denne rapport er et led i en miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 12, stk. 1.

Der er ikke indkommet høringssvar med bemærkninger i forbindelse med høring af afgrænsningen af miljørapporten.

2. Planens indhold, hovedformål og forbindelse med anden relevant lovgivning

2.1. Indhold

Nærværende miljørapport er udarbejdet med henblik på at fastlægge, beskrive og vurdere mulige væsentlige virkninger på miljøet, som muligvis kan opstå som følge

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planer og programmers indvirkning på miljøet.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

af planen. Ved *planen* forstås i denne sammenhæng udkast til bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra offshore olie- og gasanlæg og om monitorering i havet omkring anlæggene (herefter ”udledningsbekendtgørelsen”), som er vurderet omfattet af miljøvurderingskravet.

Hovedindholdet i udledningsbekendtgørelsen er beskrevet i nærværende miljørapport og fremgår endvidere af udkast til selve bekendtgørelsen, som er sendt i offentlig høring samtidig med høringen af miljørapporten. Indholdet af bekendtgørelsen er endvidere beskrevet nærmere i det tilhørende høringsbrev til høring af bekendtgørelsen.

Planen danner rammer for de udledningstilladelser, der løbende gives til operatørerne i Nordsøen.

Hovedformålene med den nye bekendtgørelse er:

- Indsætte referencer til eller gengive en række af de beslutninger og anbefalinger, der er vedtaget under OSPAR-konventionen, herunder fastsætte krav afledt af OSPAR anbefalingen om RBA og om brug af BAT (best available technique) og BEP (best environmental practise)
- Opdatere og tydeliggøre generelle krav til operatørerne i forhold til deres udledninger, ansøgninger om udledningstilladelser samt om overvågning og kontrol af udledninger, herunder krav, der afspejler OSPAR standard
- Opdatere og tydeliggøre krav til myndighedsbehandlingen af operatørernes ansøgninger, myndighedernes tilsyn, samt ajourføre bestemmelser om klageadgang og straf. Ajourføringen af klagebestemmelser betyder, at Havmiljølovens § 51 stk. 1 nr.3 gennemføres for afgørelser truffet med hjemmel i den nye bekendtgørelse.
- Indføre bestemmelser om indholdet af tilladelsen som f.eks. mere detaljerede bestemmelser om vilkårsfastsættelse.

Den nye bekendtgørelse vil således i overvejende grad være en præcisering af de nuværende regler og praksis.

2.2. Nuværende regulering og hovedformål

Udvinningen af olie og gas i Danmark finder sted i Nordsøen fra produktionsplatforme placeret ca. 200 km vest for Jyllands kyst. Der er i dag 3 operatører.

Ved produktion og efterforskning af olie og gas udledes der hhv. produktionsvand og boremudder til havet. Produktionsvand indeholder naturligt forekommende stoffer fra olien/gassen og reservoiret og rester af tilsatte såkaldte ”offshore kemikalier”. Kemikalierne tilsættes bl.a. for at forhindre, at de rør, som leder olie, kondensat, gas og produceret vand fra reservoiret op til produktionsplatformene, ruster (antikorrosionsmidler), for at hindre tilgroning i rørene (desinfektionsmidler), eller for at rense vandet (vandklaringsmidler). Det er i visse tilfælde også nødvendigt at tilsætte kemikalier, som fjerner giftige gasser som f.eks. svovlbrinte (H₂S). Antikorrosionsmidler tilsættes ikke kun for at mindske vedligehold, men også fordi huller i rørene kan medføre udslip af olie og eksplosive gasser, der kan udgøre en fare for personalet på platformene og en risiko for udslip

til havet. I forbindelse med efterforskningsaktiviteter, udledes der også væsentlige mængder af væsker (boremudder), som indeholder offshore kemikalier, og borespåner, hvoraf nogle indeholder olie. Der kræves udledningstilladelse til begge typer af udledninger.

Bekendtgørelse om udledning i havet af stoffer og materialer fra offshore olie og gasanlæg, bekendtgørelse nr. 394 af 17. juli 1984

Den eksisterende udledningsbekendtgørelse fra 1984 danner grundlag for de udledningstilladelser, der løbende gives til operatører i Nordsøen.

Udledningsbekendtgørelsen har hjemmelsgrundlag i havmiljølovens § 30, hvoraf det fremgår, at det i regler udstedt i medfør heraf kan bestemmes, at udledning ikke må finde sted, hvis det må antages at indebære en væsentlig risiko for forurening af omgivelserne.

Jf. udledningsbekendtgørelsen må der kun udledes stoffer og materialer fra havanlæg, dvs. platforme og andre anlæg til brug i forbindelse med efterforskning, produktionsboring og indvinding af undersøiske mineralforekomster samt rørledninger og andre anlæg til transport af sådanne forekomster, hvis Miljøstyrelsen har givet tilladelse hertil.

2.2.1 Oplysningskrav

Der er i den nuværende bekendtgørelse fastsat krav til, hvilke oplysninger, der skal indsendes ved ansøgning. Oplysningskravene vedrører bl.a. oplysninger om platformens type, geografiske position, indvindingens formål, områdets økologi, boremudder, borespåner, produktionsvand og anvendelse af kemikalier. Desuden indsendes en række oplysninger som konsekvens af OSPAR bestemmelser.

Udkastet til den nye bekendtgørelse implementerer gældende praksis for ansøgning om udledninger i forbindelse med efterforsknings- og produktionsboringer og i forbindelse med produktion olie og gas. Bekendtgørelsen præciserer den gældende praksis for oplysninger, og fastsætter nye krav til oplysninger om de anvendte offshore kemikalier.

Der fastsættes et nyt krav om oplysninger om miljøbeskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med brøndtestning, med henblik på at stille vilkår om tiltag til at begrænse forurening af havet.

2.2.2 Tidsbegrænsning af tilladelser

Tilladelser gives i dag med en tidsbegrænsning på to år. Der har ikke tidligere været en bestemmelse i bekendtgørelsen eller i andre regler, som fastsætter krav om tidsbegrænsning af tilladelserne. Den nye bekendtgørelse indeholder en bestemmelse om, at tilladelser er tidsbegrænsede og kan gives for en periode på op til maksimalt fem år.

I bekendtgørelsen er der samtidig bestemmelser, der sikrer at der kan stilles yderligere krav til udledningerne inden udløbet af den femårige periode. Jf. § 18 i bekendtgørelsen kan vilkår kan ændres, hvis der er fremkommet nye oplysninger om stoffernes skadelige virkning, hvis forureningen har et omfang eller medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved tilladelsens

meddelelse, eller hvis væsentlige ændringer i bedste tilgængelige teknik, skaber mulighed for betydelig nedbringelse af udledningerne.

2.2.3 Udformning af tilladelser i dag

Når der gives udledningstilladelser, indeholder de i dag vilkår om mængden af olie⁵, som hver operatør maksimalt må udlede til havet pr. år, idet der er fastsat et loft over den samlede udledning fra alle operatører i den Danske del af Nordsøen på 222 tons/år⁶. Herudover må oliekoncentrationen samtidig ikke overstige 30 mg/l opgjort som flowvægtet månedsgennemsnit. Herved sikres både krav til den samlede årlige belastning af olie, der udledes til Nordsøen og krav for den enkelte udleder, der skal sikre, at der ikke opstår større udslip af produceret vand med høje koncentrationer af olie.

Udledningstilladelserne indeholder i dag desuden vilkår om udtagning af prøver af produktionsvandet til analyse for olieindhold og om ekstern verifikation af interne laboratorieprocedurer og af udstyr til måling af mængderne af udledt produktionsvand og olie.

Udledningstilladelsen fastlægger vilkår for udledning af kemikalier. Der tages i dag udgangspunkt i OSPARs harmoniserede vurderingskriterier for kemikalier, hvor udledning af grønne og gule kemikalier kan tillades. Der kan gives tilladelse til udledning af røde kemikalier, hvor en række skærpede betingelser skal være opfyldt. Der gives ikke tilladelse til udledning af sorte kemikalier.

Endvidere indeholder de meddelte tilladelser i dag vilkår om månedlig rapportering til tilsynsmyndigheden (Miljøstyrelsen) om mængden af udledt olie og en årlig rapportering om det foregående års samlede udledning af olie og kemikalier.

Ovenstående vilkår udspringer af OSPAR-regler eller anbefalinger.

Det foreslås, at den nye bekendtgørelse indeholder bestemmelser som implementerer gældende praksis, og dermed kodificerer OSPAR-regler og anbefalinger. Der stilles således direkte gældende krav til olieindholdet i produktionsvand og fortrængningsvand, samt præciseres hvilke forhold, der som minimum kan stilles vilkår omkring.

Det foreslås endvidere, at udledningstilladelserne skal indeholde en mulighed for at stille vilkår om tiltag til begrænsning af forurening fra udledninger fra

⁵ Kravene til indhold og koncentration af olie gælder for såkaldt "dispergeret olie", idet produktionsvandet også indeholder mere let flygtige olier de såkaldte BTEX'er (se den ny bekendtgørelse § 2, nr. 6).

⁶ Niveaulet er fastsat som konsekvens af OSPAR Recommendation 2001/1 for the Management of Produced Water from Offshore Installations, hvorefter landene skulle søge at reducere de samlede olieudledninger med 15% i forhold til 2000-niveau inden udgangen af 2006.

brøndtestning via flarebooms, som et tiltag for at inddæmme og om muligt opsamle olie på havoverfladen.

Det foreslås også, at udledningstilladelserne skal indeholde en mulighed for at stille vilkår om tiltag til reduktion af forekomsten af synlig oliefilm på havoverfladen.

Der indsættes ny bestemmelse som fastsætter regler for klage over tilladelserne.

2.2.4. Vurdering af kemikalier

Det foreslås at bekendtgørelsen fastsætter krav om at kriterierne for kategorisering af kemikalier også kommer til at indbefatte stoffer, som skader arveanlæg, MUTA 1A og 1B eller som er skadelige for menneskers reproduktion, Repr 1A og 1B eller opført på REACH' kandidatliste. Disse kategorier er ikke omfattet af OSPARs pre-screenings anbefaling og har ikke hidtil været vurderet i forbindelse med meddelelse af udledningstilladelser. Det er vurderingen, at operatørernes ansøgninger kun i meget få tilfælde vil omfatte kemikalier med disse klassifikationer.

2.2.5 Undersøgelse og overvågning

Det gælder i dag, at operatøren af et olie- og gasanlæg kan blive påbudt at for egen regning, at udføre undersøgelser eller iværksætte foranstaltninger til overvågning af miljøet i det omliggende havområde. Der er i OSPAR udarbejdet en vejledning om undersøgelser i havmiljøet (seneste udgave er Agreement 2017/2), som indtil nu har været en del af grundlaget for de havbundundersøgelser omkring offshore installationerne, som operatørerne har gennemført og rapporteret til MST hvert 3. år siden 1989. Vejledningen vil også blive anvendt i forbindelse med designet af de vandsøjle undersøgelser, som operatørerne efter aftale med MST igangsætter i perioden 2021 – 2024.

Det foreslås med den nye bekendtgørelse, at der indsættes en bestemmelse om, at operatøren skal gennemføre bund- og vandsøjlemoniteringer og udarbejde overvågningsplaner herfor med baggrund i Miljøstyrelsens anvisninger. Overvågningsplanen skal første gang indsendes til Miljøstyrelsen inden udgangen af 2023 og skal herefter ajourføres minimum hvert tredje år. Bestemmelsen er en videreførelse af praksis, hvor operatørerne forud for igangsættelse af en ny runde havbundsundersøgelser har indsendt forslag hertil til MST til kommentering og accept. Tilsvarende for vandsøjlemonitering, hvor de indledende drøftelser med branchen var baseret på en beskrivelse af Miljøstyrelsens ønsker til indhold og omfang af undersøgelserne.

2.2.6 Øvrig regulering

Ved fastsættelsen af vilkårene i udledningstilladelserne skal der bl.a. tages hensyn til området omkring anlægget, herunder hvordan udledningen af miljøfarlige stoffer vil påvirke havmiljøet og eventuelle Natura 2000-områder.

Det følger af havstrategilovens § 18, at statslige, regionale og kommunale myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen er bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat efter havstrategilovens §§ 12 og 13.

Når en ansøgning om udledningstilladelse behandles, er godkendelsesmyndigheden således forpligtet til at sikre, at der ikke gives tilladelse til udledning, som vil være uforenelig med opnåelse af de fastsatte miljømål eller som i øvrigt er i strid med retningslinjerne i indsatsprogrammet, der er fastlagt i henhold til lov om havstrategi, bl.a. ved fastsættelse af vilkår i tilladelsen.

2.3. Afgrænsning

Nærværende miljørapport er udarbejdet med henblik på at fastlægge, beskrive og vurdere de mulige væsentlige virkninger på miljøet, som må forventes at kunne opstå som følge af planen. Ved *planen* forstås i denne sammenhæng udledning/bekendtgørelsen for så vidt angår de elementer, der ikke tidligere er blevet stillet krav til.

Den nye bekendtgørelsen effektuerer i overvejende grad gældende praksis. De elementer i bekendtgørelsen, der har en væsentlig miljømæssigt effekt og er helt nye, er:

- Mulighed for fastsættelse af vilkår til tiltag til reduktion af forekomsten af synlig oliefilm på havoverfladen
- Mulighed for fastsættelse af vilkår om tiltag til begrænsning af forurening fra udledninger fra brøndtestning, som sker via flarebooms
- Krav om at operatørerne skal gennemføre af bund- og vandsøjlemoniteringer, samt at udarbejde overvågningsplaner herfor efter Miljøstyrelsens anvisninger

Miljøvurderingen vil blive foretaget af disse ændringer. Miljøvurderingen omfatter ikke følgende pga. lokaliseringen af anlæggene:

- 1) Den miljømæssige påvirkning af individet, dvs. menneskers mulighed for at opretholde en tilfredsstillende sundhedstilstand. For arbejdstagere, der er beskæftiget på offshore installationer, varetages hensynet til sundhed og sikkerhed af Arbejdstilsynets regler.
- 2) Landskabelig påvirkning, herunder kulturarv; påvirkning af befolkningen, herunder levevilkår eller luft og klimatiske forhold.

Rapporten vil, ud fra den bedst tilgængelige viden, fokusere på de mulige konsekvenser, der kan være ved, at der indføres nye tiltag i forhold til fastsættelse af krav til udledningstilladelser.

Vurderingen af de afgrænsede emner omfatter de sekundære, kumulative, synergetiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende og midlertidige virkninger, positive som negative, jf. miljøvurderingslovens bilag 4, der stiller krav til miljørapportens indhold. Miljørapporten genererer ikke i sig selv ny viden, men miljøpåvirkningerne vurderes ud fra den relevante tilgængelige viden, nationalt og internationalt.

Spørgsmålet om miljøpåvirkningernes udbredelse og intensitet vurderes som følge af bekendtgørelsens generelle karakter og fraværet af en geografisk afgrænsning udelukkende generelt for samtlige miljøpåvirkninger. En vurdering af en konkret arealmæssig påvirkning fra udledning af en offshore platform kan først ske i forbindelse med den konkrete tilladelse.

2.4. Planens forhold til andre retsregler

2.4.1 OSPAR

Konventionen for beskyttelse af havmiljøet i Nordøst Atlanten (herefter ”OSPAR”) trådte i kraft i 1998 og erstattede hhv. Paris- og Oslo-konventionerne. Danmark har tiltrådt OSPAR-konventionen og deltager i arbejdet i OSPAR’s Offshore Industry Committee (OIC).

I OSPAR er der vedtaget en række beslutninger og anbefalinger, der skal regulere udledningerne fra offshore olie & gasområdet. Beslutningerne er juridisk bindende, mens anbefalinger ikke er juridisk bindende. Alle de olieproducerende Nordsø-lande følger i praksis anbefalinger på samme måde som beslutninger, idet der dog ift. den detaljerede gennemførelse af anbefalingerne kan ses forskelle mellem landene. Miljøstyrelsen lægger beslutninger og anbefalinger, som er vedtaget i regi af OSPAR-konventionen, til grund for udledningstilladelse.

OSPARs harmoniserede vurderingskriterier

I OSPARs harmoniserede vurderingskriterier klassificeres kemikalierne med baggrund i miljøfarligheden af de individuelle stoffer de indeholder. I Danmark tildeles klassifikationerne en farvekode hhv. grøn, gul, rød og sort, hvor sort markerer den højeste miljørisiko, og grøn betyder ingen eller lav miljørisiko (tabel 1).

Tabel 1: Farvekodesystem for kemikaliereregulering.

OSPAR	Miljøvurdering af kemikaliet	Dansk trafiklys system	Udledning
Permission/ PLONOR stof	Ingen eller kun ubetydelig påvirkning af det marine miljø	Grønt	Tilladt
Ranking	Højst et miljøkriterie er overskredet	Gult	Tilladt
Substitution	Mindst to af tre miljøkriterier er overskredet*	Rødt	Tilladt kun med særlig tilladelse
Permission refused	Optaget på OSPARs ”List of Chemicals for Priority Action”	Sort	Tilladelse til udledning ikke givet siden 2005

Miljørisikoen og derved klassifikationen bestemmes ved at teste alle indholdsstofferne for tre kriterier:

- Giftighed
- Bioakkumulation
- Bionedbrydelighed

Et kemikalie består oftest af flere forskellige indholdsstoffer, og kemikaliet får tildelt sin farvekode baseret på det indholdsstof, der har den højeste miljørisiko. Et rødt kemikalie kan f.eks. bestå af 99 % grønne stoffer og 1 % rødt stof.

OSPAR vedtog i 2006 en anbefaling om at udfase substituerbare røde kemikalier og opfordrede derigennem til udvikling af mindre miljøskadelige kemikalier. Der blev samtidig vedtaget et mål om at udfase substituerbare røde kemikalier. Udfasningsarbejdet er planlagt til at foregå frem til 1. januar 2026. I bekendtgørelsen implementeres dette via bestemmelser om, at der kan stilles vilkår om tilladte mængder og eventuelle krav til koncentrationer af de stoffer og materialer, som kan anvendes eller udledes fra de enkelte olie- og gasanlæg, samt tiltag til at forebygge og begrænse forureningen.

OSPARs model for en risikobaseret tilgang

OSPAR vedtog i 2012 en anbefaling om, at medlemslandene inden 31. december 2018 bør have implementeret en risikobaseret tilgang (RBA) i forbindelse med vurderinger af udledninger af produktionsvand. RBA-metoden omhandler kun produktionsvand.

Metoden benyttes til risikoberegning for hvert udledningsskæb på produktionsplatformene og er et supplement til farvekodesystemet.

Den risikobaserede tilgang beregner miljørisikoen ved udledninger af produktionsvand, hvor der tages højde for de samlede miljørisici fra naturligt forekommende stoffer fra formationen (olierester) og fra de tilsatte kemikalier. Metoden tager derudover højde for udledte mængder, nedbrydelighed af kemikalierne, strømforhold i havet mm. Formålet med metoden er at karakterisere miljørisikoen fra de enkelte udledninger, så det er muligt for operatørerne og myndighederne at foretage en samlet prioritering af indsatsen i forhold til miljøforbedrende tiltag over for udledninger af røde og gule kemikalier og for olierester. Denne prioritering af indsatsen skal ske for alle udledninger af produktionsvand, hvor beregningerne viser, at miljørisikoen ikke er "tilstrækkeligt kontrolleret".

I Danmark er RBA-metoden implementeret i 2018 og alle operatører, der har udledning af produktionsvand, har pr. januar 2018 indsendt RBA beregninger baseret på data fra 2016. For de operatører som kan dokumentere en EIF værdi under 10 er der krav om en ajourført RBA rapport hvert femte år. Dette er tilfældet for en enkelt operatør. For øvrige operatører er der derimod indsendt ajourførte RBA rapporter hvert år og senest i hhv. september 2020 og februar 2021. Der medsendes sammen med RBA rapporten en status rapport med initiativer til reduktion af miljørisikoen forbundet med udledning af produceret vand.

Den via RBA fremkomne risiko er baseret på den beregnede samlede eksponering fra alle de enkelte stoffer i det udledte producerede vand – kaldet Predicted Environmental Concentrations (PEC) - divideret med forud fastlagte koncentrationer, hvor der ikke ses nogen miljøeffekt af de pågældende stoffer –

kaldet Predicted No Effect Concentrations (PNEC). Risikoen omregnes til den såkaldte Environmental Impact Factor (EIF), idet 1 EIF svarer til, at $PEC/PNEC > 1$ i et rumfang på 100x100x10m. Det er i Danmark besluttet, at "tilstrækkeligt kontrolleret risiko" svarer til at EIF for en given udledning er mindre end eller lig med 10.

2.4.2. Havstrategidirektivet

Havstrategidirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger, har som overordnet mål at opnå og opretholde god miljøtilstand i havmiljøet senest i 2020.

I henhold til direktivet skal medlemsstaterne træffe de fornødne foranstaltninger til at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i havmiljøet senest i år 2020. Med henblik herpå skal der udarbejdes og gennemføres havstrategier for at: a) beskytte, bevare og forebygge forringelse af havmiljøet og, hvor det er muligt, genoprette marine økosystemer i områder, hvor de er blevet negativt påvirket, b) forebygge og reducere tilførsler i havmiljøet med henblik på gradvist at udfase forureningen, og sikre, at der ikke er nogen væsentlige virkninger på eller risici for havets biodiversitet, de marine økosystemer, menneskers sundhed eller legitime anvendelser af havet.

Havstrategierne skal anvende en økosystembaseret tilgang til forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes inden for niveauer, der er forenelige med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer ikke bringes i fare, samtidig med at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres. God miljøtilstand vurderes i forhold til 11 parametre 1) biodiversitet, 2) ikke-hjemmehørende arter, 3) fiskeri og fiskebestande, 4) havets fødenet, 5) eutrofiering, 6) havbunden, 7) hydrografiske ændringer, 8) forurenende stoffer, 9) forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, 10) marint affald og 11) undervandsstøj. Af de 11 parametre er nr. 6, 8, 9 og 11 de mest relevante i forhold til olie og gassektoren.

For hver af disse parametre skal god miljøtilstand beskrives, ligesom der skal fastsætte miljømål og indsats for at opnå eller opretholde en god miljøtilstand.

Direktivet er gennemført i dansk ret ved lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 25. november 2019. Havstrategiloven omfatter danske havområder, herunder havbund og undergrund, på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner. Loven finder dog ikke anvendelse på havområder, der strækker sig ud til 1 sømil uden for basislinjen, i det omfang de er omfattet af lov om miljømål mv. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder.

Efter havstrategilovens § 18 er statslige, regionale og kommunale myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat efter havstrategiloven.

2.4.3. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet

Habitatdirektivet, jf. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter har til formål at bidrage til at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpeging af særlige bevaringsområder, habitatområderne, samt generel beskyttelse af visse arter. Den overordnede målsætning er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som er omfattet af direktivet.

Habitatdirektivet omfatter mere end 200 naturtyper og 700 arter af planter og dyr, hvoraf ca. 60 naturtyper og mere end 100 arter findes i Danmark.

Fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. Rådets direktiv 2009/147/EF, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer, forpligter EU's medlemslande til at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU, bl.a. ved at udpege fuglebeskyttelsesområder. Fuglebeskyttelsesdirektivet omfatter alle vilde fugle. Der udpeges fuglebeskyttelsesområder for visse sjældne og fåtallige ynglefugle og internationalt vigtige forekomster af trækfugle. Der gælder målsætninger om at sikre og genoprette bestande og levesteder for fugle.

Habitatområderne udgør sammen med fuglebeskyttelsesområderne Natura 2000-områderne.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, skal medlemslandene træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forringelser af naturtyper og levesteder for arterne, som Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte. Denne bestemmelse indebærer en forpligtelse til at gribe ind over for forhold, der aktuelt måtte medføre forringelser, eller hvor der kan forudses at ske forringelser.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal det, inden der meddeles tilladelse til et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendigt for Natura 2000-områdets forvaltning, sikres, at projektet i sig selv og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke kan påvirke området væsentligt. Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes, skal der gennemføres en konsekvensvurdering. Myndigheden må kun give tilladelse til projektet, hvis det på bedste videnskabelige grundlag kan udelukkes, at projektet vil skade de naturtyper og arter, området er udpeget for at beskytte. Habitatdirektivet giver mulighed for, at medlemsstaterne kan erstatte den konkrete vurdering i forhold til væsentlighedsvurderingen med generelle regler i form af tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler, der på forhånd definerer, hvornår et projekt kan eller ikke kan have væsentlig påvirkning på miljøet.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøvurderingen for etablering af off-shore anlæg laves en screening i forhold til hvorvidt projektet kan påvirke Natura 2000 områder. Normalt laves screeningen i sammenhæng med miljøvurderingen for etablering og ændring af projektet (VVM), hvor Energistyrelsen er myndighed. Miljøstyrelsen vurderer i forbindelse med udledningstilladelsen ligeledes om der er risiko for, at den konkrete udledning kan påvirke Natura 2000 områder i forbindelse med meddelelse af udledningstilladelsen.

2.4.4. VVM-direktivet

VVM-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet som ændret ved direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, stiller krav om forudgående miljømæssig vurdering af projekter, der vil kunne påvirke miljøet væsentligt. VVM-direktivet er et proceduredirektiv, der har til formål at sikre et generelt højt miljøbeskyttelsesniveau. Miljøbegrebet i VVM-direktivet er bredt og omfatter forhold som den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv.

Efter VVM-direktivet skal der være krav om tilladelse og forudgående miljøkonsekvensvurdering af projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

VVM-direktivets bilag I og II indeholder en udtømmende opregning af de projekter, der er omfattet af lovens forpligtelser. De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af bilag I og de projekter, som er underlagt en VVM-screening fremgår af bilag II. Screeningen har til formål at fastslå, om projektet ud fra navnlig sin art, placering og dimensioner kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Hvis projektet ikke kan antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, træffer VVM-myndigheden afgørelse om, at der ikke er VVM-pligt. Hvis VVM-myndigheden finder, at projektet kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet, træffes afgørelse herom og projektet undergår samme VVM-proces som de projektyper, der er optaget på bilag I.

Etablering af off-shore platforme er omfattet af bestemmelser om miljøvurdering af projekter (VVM). Energistyrelsen er VVM myndighed for off-shore platforme. I forbindelse med meddelelse af udledningstilladelser sikres det, at det tilladte kan rummes inden for den miljøvurdering der er lavet af anlægget.

3. Nuværende natur- og miljøtilstand og nul-alternativ

Udledning af produktionsvand fra off-shore platforme kan medføre øget udledning af miljøfarlige stoffer (olie og kemikalier) til havet og påvirke både havmiljø og dyrearter. Bekendtgørelsen fastsætter krav til regulering af udledningstilladelser baseret på bestemmelser fastsat i OSPAR regi og nuværende praksis.

3.1. Tilstand for åbne havområder

Tilførsel af miljøfarlige stoffer i form af olie og kemikalier kan have negative følgespåkninger på havmiljøet.

En række faktorer er medvirkende til, at der i dag ikke er god miljøtilstand i alle de danske havområder, herunder i Nordsøen. Havstrategiens basisanalyse fra 2019 viser at de vigtigste faktorer er belastningen med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, samt overudnyttelsen af visse fiskebestande og påvirkning af havbunden ved fiskeri med bundsløbende redskaber. For at læse mere om den nuværende

miljøtilstand henvises der til basisanalysen fra 2019 under Danmarks Havstrategi II⁷. I Havstrategiens basisanalyse blev der endvidere peget på et behov for mere viden på en række områder, specielt vedrørende ikke-hjemmehørende arter, marint affald og undervandsstøj.

De to presfaktorer, udledning af næringsstoffer og fiskeri er ikke relateret til offshore olie og gas aktiviteter, mens udledning af miljøfarlige stoffer potentielt kan relateres til aktiviteten. I rapport 'Effects of oil and gas production on marine ecosystems and fish stocks in the Danish North Sea' fra 2021⁸ er der foretaget en analyse af potentielle miljøeffekter forbundet med udvinding af offshore olie og gas. Rapporten viser at de største påvirkninger fra aktiviteten på det marine økosystem er udledning af miljøfarlige stoffer via produceret vand, emissioner til atmosfæren, potentiel udledning til havmiljøet forbundet med gasafbrænding (flaring) samt støj. Nogen påvirkninger er midlertidige og meget lokale (støj fra seismiske undersøgelser), mens andre er længerevarende samt mere udbredte (udledninger af produceret vand). I 2019 blev der samlet set udledt 19,9 mio. m³ produceret vand til de danske farvande fra offshore olie og gas aktiviteter. En række norske undersøgelser viser påvirkninger på økosystemet i umiddelbar nærhed af offshore olie og gas udledningerne. Baseret på den nuværende viden, er det ikke muligt at estimere hvor stor påvirkningen fra off-shore platforme er for havstrategiens deskriptor 8 (miljøfarlige stoffer). Men der vil forventeligt observeres lignende effekter omkring de danske udledninger som der ses i de norske undersøgelser.

3.2. Nul-alternativ

Bekendtgørelsen kodificerer dels allerede gældende praksis og krav fra OSPAR, og fastsætter desuden nye krav med henblik på at nedbringe miljøpåvirkningen. Hvis planen ikke gennemføres vil de dele af bekendtgørelsen som allerede er gældende praksis som konsekvens af eksisterende regler og OSPAR krav, stadig være udgangspunktet for meddelelse af udledningstilladelser.

Hvis planen ikke gennemføres vil de krav, som ikke tager udgangspunkt i OSPAR krav, ikke blive gennemført. Disse er:

- Mulighed for fastsættelse af vilkår til tiltag til reduktion af forekomsten af synlig oliefilm på havoverfladen
- Mulighed for fastsættelse af vilkår om tiltag til begrænsning af forurening fra udledninger fra brøndtestning, som sker via flarebooms
- Indsættelse af klageadgang jf. Havmiljølovens § xx
- Oplysninger om kemikalier

⁷ Danmarks Havstrategi II, april 2019: [Rapport \(mfvm.dk\)](#)

⁸ Effects of oil and gas production on marine ecosystems and fish stocks in the Danish North Sea, May 2021: [oil_gas-effect-report_final.pdf \(mst.dk\)](#)

4. Miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt af planen

Planen fastsætter OSPAR og danske krav der allerede gælder, og er implementeret i nuværende praksis for meddelelse af udledningstilladelser. Desuden fastsætter bekendtgørelsen enkelte nye krav med henblik på at nedbringe udledningen af olie til havet.

4.1. Vand

Med planen indføres *at der i udledningstilladelser, kan sættes vilkår om tiltag til begrænsning af forurening af havet fra udledninger fra brøndtestning, som sker via flarebooms*. Bestemmelsen er indsat for at nedbringe mængden af olie udledt til havet. Tiltaget forventes at medføre en mindsket udledning af olie til havet og derved også sikre en reduceret påvirkning af det marine økosystem.

4.2. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Med planen indføres *at der i udledningstilladelser, kan sættes vilkår om at operatøren skal gennemføre tiltag til reduktion af forekomsten af synlig oliefilm på havoverfladen hidrørende fra udledninger af produceret vand, og at operatøren skal iværksætte nødvendige tiltag for at begrænse mulige skader på havmiljøet hidrørende fra sådanne oliefilm*. Baggrunden er, at udledningerne af produceret vand kan give anledning til, at der nogle gange kan dannes udbredte oliefilm på havoverfladen omkring installationerne, hvor dette særligt forekommer i perioder med rolige vejrforhold. Det vurderes at der med muligheden for at stille vilkår til reduktion af oliefilm på havoverfladen vil medføre en reduktion af risikoen for at bl.a. fugle samt økosystemet påvirkes negativt af oliefilmen, uden at denne risiko dog kan kvantificeres nærmere, da det vil afhænge af den konkrete drift af anlæggene.

Med planen indføres *at der i udledningstilladelser, kan sættes vilkår om tiltag til begrænsning af forurening af havet fra udledninger fra brøndtestning, som sker via flarebooms*. Det vurderes, at f.eks. en inddæmning og evt. opsamling af olie spildt på havet fra aktiviteterne vil medføre en reduktion af risikoen for at bl.a. fugle samt økosystemet påvirkes negativt af oliefilmen, uden at denne risiko dog pt. kan kvantificeres nærmere, da det vil afhænge af den konkrete drift af anlæggene.

5. Eksisterende miljøproblemer, som er relevante for planen

I forhold til havmiljøet, er en række faktorer medvirkende til, at der i dag ikke er god miljøtilstand i alle de danske havområder, herunder i Nordsøen. De vigtigste faktorer er belastningen med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, samt overudnyttelsen af visse fiskebestande og påvirkning af havbunden ved fiskeri med bundsløbende redskaber. De to presfaktorer, udledning af næringsstoffer og fiskeri er ikke relateret til offshore olie gas aktiviteter, mens miljøfarlige stoffer potentielt kan relateres til aktiviteten.

Formålet med planen er, at skabe rammer for udledningstilladelser som minimerer udledning af skadelige kemikalier og olie mest muligt. Planen kodificerer allerede gældende OSPAR krav og anbefalinger, samt sætter nye krav

som i en vis grad vil nedbringe udledningen af olie i forbindelse med efterforsknings- og udvindingsaktiviteterne.

Planen sætter desuden krav til gennemførelse af havbunds- og vandsøjlemoniteringer med henblik på at overvåge miljøtilstanden. Det skal dog bemærkes, at operatørerne efter aftale med Miljøstyrelsen siden 1989 med regelmæssige mellemrum har gennemført havbundsundersøgelser. Gennemførelsen heraf bliver nu et krav i den nye bekendtgørelse.

6. Internationale og nationale miljøbeskyttelsesmål

6.1. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet

I Danmark er der udpeget 252 Natura 2000-områder (habitat og fuglebeskyttelsesområder), hvoraf en stor andel omfatter akvatiske naturtyper og levesteder for arter. For disse områder gælder efter habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne bestemmelser om bevaringsmål, beskyttelse og aktiv forvaltning af disse områder. Den overordnede målsætning er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som er omfattet af habitatdirektivet, herunder de arter der er udpeget områder for. Der gælder tilsvarende målsætninger i fuglebeskyttelsesdirektivet om at sikre og genoprette bestande og levesteder for fugle, herunder de arter der er udpeget områder for. Bevaringsmålsætningerne er fastsat i Natura 2000-planerne. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne rummer endvidere regler om generel beskyttelse af levesteder, der bl.a. skal sikre, at yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV ikke beskadiges eller ødelægges.

Det nærmest Natura 2000 område i forhold til olie- og gasanlæggene i Nordsøen er den tyske lokalitet DE1003301 ”Doggerbanke”.

6.2. Havstrategidirektivet

Som nævnt i afsnit 2.4.2. er statslige myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat efter havstrategiloven, jf. dennes § 18.

I Danmarks Havstrategi II, er der fastsat et miljømål (8.1) der foreskriver at udledninger af miljøfarlige stoffer i vand, sediment og levende organismer ikke må lede til overskridelser af vedtagne miljøkvalitetsstandarder, der anvendes i den gældende lovgivning. Benz(a)pyren er som det eneste indikatorstof relevant for olie- og gassektoren, idet produktionsvand indeholder små mængder af stoffet. Koncentrationer af benz(a)pyren i muslinger overholder den fastsatte miljøkvalitetsstandard for alle danske havområder i 2014-16. Det er forventningen at påvirkninger fra olie- og gassektoren ikke vil medføre at miljømål 8.1 ikke opnås.

Regeringen har haft et forslag til nye beskyttede havstrategiområder i bl.a. Nordsøen i offentlig høring medio 2021. Når områderne er endeligt udpeget, vil de indgå i havstrategiens indsatsprogram. I forslaget til nye beskyttede havstrategiområder er der ikke overlap med eksisterende olie og gas

licensområder. Når områderne er udlagt til havstrategiområder, er det ikke muligt at give tilladelse til efterforskning eller indvinding af olie og gas i områderne.

7. Planens sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet samt de påtænkte foranstaltninger til at undgå og begrænse negative effekter

7.1. Vand

Planen danner rammer for de udledningstilladelser, der løbende gives til operatørerne i Nordsøen, herunder fastsættelse af vilkår i udledningstilladelser som skal sikre reduktion af udledning af kemikalier og olie til havmiljøet, under hensyn til brugen af BAT og BEP.

7.2. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

I forhold til Natura 2000-områderne forventes planen ikke at medføre negative konsekvenser for flora, fauna og biologisk mangfoldighed, da der i forbindelse med de enkelte tilladelser vil blive foretaget en vurdering af om den konkrete udledning fra det enkelte anlæg vil kunne skade udpegningsgrundlaget for relevante Natura 2000 områder. Hvis skade ikke kan afvises, kan der ikke gives tilladelse. Dette gælder uanset om det enkelte anlæg ligger indenfor et Natura 2000 område eller udenfor, hvis det påvirker ind i et Natura 2000 område.

Tilsvarende vil der som udgangspunkt ikke kunne gives tilladelse til anlæg, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde. Ved vurdering af beskadigelse eller ødelæggelse kan der anlægges en bred økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund. På baggrund af denne beskyttelse vurderes planen ikke at have en negativ konsekvens for flora, fauna og biologisk mangfoldighed.

8. Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioritering og valg

Miljøvurderingen i miljørapporten er baseret på den tilgængelige viden. Der er indsat henvisninger til konsulentrapporter i det omfang, de er anvendt i miljørapporten.

Miljøvurderingens fokus er lagt på den mulige påvirkning af miljøet som følge af fastsættelse af nye krav til udledning fra offshore-anlæg, som ikke tidligere har været fastsat i bekendtgørelse, eller anvendt i praksis som konsekvens af OSPAR krav eller anbefalinger.

Miljøvurderingen af planens forventede indvirkning på miljøet er baseret på bl.a. den viden om den nuværende tilstand af natur og miljø, som beskrevet i miljørapportens kapitel 3.

9. Overvågning

Der fastsættes med planen en ny bestemmelse om at operatøren skal gennemføre bund- og vandsøjlemoniteringer og udarbejde overvågningsplaner herfor efter Miljøstyrelsens anvisninger. Overvågningsplanen skal første gang indsendes til

Miljøstyrelsen inden udgangen af 2023 og skal herefter ajourføres hvert tredje år. Monitoringen i sig selv medfører ikke ændringer i miljøpåvirkningerne fra olie og gasaktiviteterne, men resultaterne vil evt. kunne bruges til at prioritere miljøindsatsen i forhold til blandt andet udledningerne af produceret vand.

Samtidig overvåges tilstanden i havmiljøet løbende under det nationale overvågningsprogram NOVANA, som startede i 1989 under et andet navn. Det har til formål at tilvejebringe viden om natur- og miljøtilstanden i Danmark. Denne viden er en del af forvaltningsgrundlaget for den danske natur- og miljøpolitik og beslutningsgrundlaget for miljøpolitiske initiativer. Data fra programmet indgår også i dokumentationen af effekterne af forvaltningsmæssige initiativer på natur- og miljøområdet.

Det samlede NOVANA-program muliggør således en løbende overvågning af udviklingen i natur- og miljøtilstanden.

UDKAST